

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Цветан Кулевски

за публична защита на дисертационен труд на тема:

ДЯСНА ПОЛИТИЧЕСКА РЕТОРИКА

(Реформаторски блок)

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в научно направление 2.3 Философия.Реторика (Реторика в публичната комуникация)

на Пенка Господинова Василева - Георгиева

Научен ръководител: проф. д.ф.н. Величко Руменчев, д-р по право

Интересът на докторантката в този труд е насочен към политическата реторика на десните партии и коалиции в българското политическо пространство. Според нея темата е актуална и значима като първо по рода си теоретично обследване на дясната политическа реторика. Извън реторическият анализ е останало цялостното ораторство на политиците от Реформаторския блок, начините им да убеждават обществото, подходите им за мобилизиране на публична подкрепа. Според авторката, не е изследван езинът и политическия дневен ред на коалицията.

Точно чрез своите ораторски изяви, партиите, коалициите и техните лидери, успяват да насочват публичната енергия в определена посока. То се изразява в политически речи и медийни изяви, както и в парламентарни ораторски прояви. Докторантката си поставя за цел да анализира ораторските практики на десните политици, които се трансформират съобразно динамиката в развитието на технологиите, социалните мрежи, както и на политическите тенденции в съвременния свят.

В тази връзка, обектът на нейното научно изследване е красноречието и политическата реторика на десните партии у нас. Още в началото се прави уговорка, че красноречието в условията на току-що

образуван политически субект е от ключово значение за формиране на публична нагласа към субекта, както и за очертаване на профила, цялостната визия, мисията и ценностите на този нов десен субект. Формирането на обща визия и ясна политическа платформа, е въпрос, според авторката, на добре фокусирана комуникация и политическа реторика. Всяка политическа ситуация поражда ответен политически знак с определен обществен заряд: положителен или отрицателен.

От публично изказаните мнения на политиците, зависи и степента на убедителност на техните послания към обществото. Тъкмо чрез ораторството, качеството на аргументацията и другите средства на политическата реторика, този заряд влияе на аудиториите и тяхното отношение към политиците. Така те създават, или рушат политическо доверие към себе си, което намира отклик в електоралната тежест.

Въведени са и някои ограничения в обхвата на изследвания реторически корпус от ораторски изяви. В обхвата на изследвания обект са включени специфични аспекти на реторически практики, използвани в представителните програмни документи и реторически прояви на Реформаторския блок в неговата публична комуникация. Изследвано е и ораторството на политиците от тази коалиция и влиянието му върху обществената и медийната аудитории.

В полето на предмета на дисертационното изследване е включен период от около 3 години, когато се формира коалицията и има реална политическа комуникация с обществото. Подбрани са представителни речи и изявления, диалогични реторични прояви от различни събития с участието на представители на Реформаторския блок. Изследователската теза на докторантката е, че политическото ораторство на лидерите в РБ има специфични особености, произтичащи от вътрешно-коалиционни особености. Хипотезата на изследването е, че политическото послание е дясно-центристко и следва основните реторически канони.

В първата теоретична част на дисертацията, по традиция са проследени историческите етапи в развитието на реториката като наука и в частност на политическата реторика. Добросъвестно са представени основните понятия и дефиниции, характеризиращи богатата и дълга

история на ораторските практики и описващите ги реторически школи и концепции. По обясними причини централно място в теоретичния раздел е отредено на политическата реторика, което е послужило като основа за същинския анализ в дисертационното изследване. Много добро дефиниране е направено на политиката, реториката и комуникацията, които в своето единство и симбиоза лежат в основата на политическата реторика като цяло.

Много правилно тук е представена теоретично и аргументацията, която служи за основа на убеждаващите техники. Сред немалкото дисертации през последните десетина години, които съм чел и рецензирал, мога да кажа категорично, че теоретичния хоризонт, върху който стъпва анализа на Пенка Василева – е на високо равнище на научно познание и успешно теоретизиране. Приемам, че това се дължи както на високата прецизност и взискателност от страна на научния ръководител, проф. Величко Руменчев, така и на отличните способности и вкус към теоретична работа от страна на самата докторантка.

Много добър и подреден е и анализът на самата дясна политическа реторика, направен във втората част на дисертационното изследване. И конкретно е отделено място за т.нар. „конструиране на политическата действителност“. Интересен ми беше сравнителният анализ между политическата реторика на Доналд Тръмп и Бойко Борисов. Степента на научност е нисичка. Но няма и как да е по-висока като се вземе предвид битово-повседневния примитивен изказ и на двамата. Въпреки това, описанието е живо и наративно, с елементи на „сказ“, почти като при Чудомир. Добива се реална картинна представа за случващото се.

Авторката има научни постижения и собствени приноси в третата част на дисертацията, където е описала и обследвала политическата реторика на Реформаторския блок. Докторантката е приложила оригинален собствен метод за наблюдение и анализ, наречен от нея „метод за декодиране на автоидентификацията на РБ“. Това е списък от критерии в оценъчна карта, по които се прави анализът и така се очертават границите на РБ.

Използваният метод е по същество практико-приложен. Чрез сканиране на документи се създава чек-лист, който се попълва и така се улеснява сравнителният анализ, извършван след събирането на емпиричните данни. Хареса ми подходът на докторантката да използва средства за количествен анализ при сравнението. Това придава научна стойност на нейната работа.

В последната част на доктората е подложен на анализ и самият политически език на Реформаторския блок. По този начин се придава тежест на степента и ефективността на самата политическа комуникация. Нещо, което сме виждали в някои по-ранни текстове и на доц. Нели Стефанова. Добрее е, че докторантката се е възползвала от този подход и в своето изследване.

Авторката въвежда и използва понятието „R-измерна политическа реалност“, което е уплътнено в тази част на доктората. Тази реалност не съвпада с истинската, но целенасочено се представя от оратора-политик за такава. Така успешно може да се филтрира информацията до онзи обем, в който трябва тя да достигне до аудиторията. Това се дефинира от докторантката като своеобразен „цех за реторическо производство“ с високо „вирулентно число“ в политическия живот.

Авторефератът на дисертацията е оформен съгласно стандартните изисквания. Авторката има нужния брой публикации, които се изискват.

ВЪПРОС за публичната защита: *Възможно ли е да се приложи методът „теория на потоците“ на John Kingdom и да се сравни политическата реторика на тогавашния РБ и сегашната ДБ?*

ОБЩО СТАНОВИЩЕ: Настоящата дисертация е добре структурирано, ясно написано и завършено научно изследване. Това ми дава основание да дам **положително становище** за научните му качества. По време на публичната защита ще гласувам „ЗА“ присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Пенка Господинова Василева – Георгиева.

10. 10. 2021 г.

доц. д-р Цветан Кулевски